T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/168
KARAR NO : 2024/246
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: Tarımla uğraşan davacının tarlasına davalı Birlik tarafından, 2022 yılı tarım sezonunda gereken zamanda su verilmemesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığına yönelik kısmının ADLİ YARGI YERİNDE, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne yönelik kısmının İDARİ YARGI YERİNDE, görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.K
Vekili : Av. E.Y
Davalılar : 1- Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığı
Vekili : Av. S.D
2- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin maliki olduğu Şanlıurfa ili, Haliliye ilçesi, ...Mahallesi, ... ada, ...parsel sayılı taşınmazda ektiği buğday ürününün, idarelerce suyun zamanında verilmemesi nedeniyle kuruduğu/zarar gördüğü ve olayda hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle, şimdilik ürün zararına karşılık 25.000 TL maddi ve ürünlerin kuruması nedeniyle yaptığı emeklerin zayi olması nedeniyle duyulan elem ve üzüntüye karşılık 5.000 TL manevi zararın, idareye başvuru tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 02/12/2022 tarih ve E.2022/1831, K.2022/2294 sayılı kararı**ile, uyuşmazlığın adli yargının görevinde bulunduğundan bahisle davanın, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, maliki olduğu Şanlıurfa İli, Haliliye İlçesi, ... Mahallesi, ... ada ... parsel sayılı taşınmazda ektiği buğday ürününün, idarelerce suyun zamanında verilmemesi nedeniyle kuruduğu/zarar gördüğü ve olayda hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle, şimdilik ürün zararına karşılık 25.000,00-TL maddi ve ürünlerin kuruması nedeniyle yaptığı emeklerin zayi olması nedeniyle duyulan elem ve üzüntüye karşılık 5.000,00-TL manevi zararın idareye başvuru tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dosyadaki bilgi belgelerin birlikte incelenmesinden; dava konusu uyuşmazlığın, davacının, maliki olduğu taşınmazına su verilmemesi nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen ürün zararının tazmini isteminden kaynaklandığı, davacı tarafından zarar tazminine dayanak yapılan, "idareler tarafından verilmekle mükellef olunan suyun zamanında verilmemesi" yönündeki iddianın ise davacı ve davalı Cullap Sulama Birliği arasında bulunan sulama suyu teminine ilişkin sözleşmesel ilişkiye dayandığı, Mahkememiz ara kararımıza cevaben davalı sulama birliği tarafından dosyaya sunulan; dava konusu taşınmaza ilişkin 2022 yılı ve öncesine ait bizzat davacının imzasının bulunduğu sulama beyannameleri, mesaha tahakkuk fişleri ve tahsilat makbuzları dikkate alındığında ise davacı ile davalı Cullap Sulama Birliği arasında ücret karşılığı sulama suyu teminine ilişkin özel hukuk ilişkisinin açıkça ortaya konduğu görülmektedir.

Bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile dava konusu olayın birlikte değerlendirilmesinden; davacının taşınmazına idarelerce su verilmemesi nedeniyle ürün zararının meydana geldiğinden bahisle zarar tazmini istemiyle açılan işbu davadaki uyuşmazlığın davalı ile davacı arasında ücret karşılığında sulama suyu teminine ilişkin özel hukuk ilişkisinden kaynaklandığı anlaşıldığından, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği

sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, Danıştay Onuncu Dairesinin 07/12/2020 gün ve E:2015/1141, K:2020/5867 sayılı kararı ile Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesinin 16/09/2021 gün ve E:2020/466, K:2021/1341 sayılı kararları da bu yöndedir..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı nedene dayalı olarak 90.000 TL maddi, 10.000 TL manevi tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/03/2024 tarih ve E.2022/3329 sayılı kararı**nile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca oluşan görev uyuşmazlığının çözülmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesinin karar verilinceye kadar ertelenmesine kararvermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, davalı sulama birliği tarafından verilen suyun yetersiz gelmesinden kaynaklı ekili ürün zararı nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Somut uyuşmazlıkta davalı Cullap Sulama Birliği tarafından sulama beyannamesi sunulmuş, taraflar arasında sözleşme bulunmadığı anlaşılmıştır.

Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesinin 2022/1830 Esas 2022/2372 Karar sayılı kesinleşen kararda idare mahkemesince hükme esas alınan sulama beyan sözleşmesi ise davalı sulama birliği ile DSİ tarafından çiftçilerle imzalanmak üzere önceden matbu şekilde hazırlanan belge niteliğinde olup sözleşme niteliğinde kabul edilemez.

Neticeten, idari dava dairesince belirtildiği üzere, davanın, taraflar arasında bir abonelik sözleşmesine dayanmadığı, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak açılan tam yargı tazminat davası olduğu,bu nedenle davanın idari yargıda görülmesi gerektiğinden yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine dair karar verilmiştir. (Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, 27.02.2023 gün ve E:2023/109, K: 2023/157 sayılı kararı)

Bu durumda açılan davanın, taraflar arasında bir abonelik vs. sözleşmeye dayanmayan, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı Kanun'un 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedenleriyle, uyuşmazlığın İdari Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği düşünüldüğünden aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

KARAR: Açıklanan nedenlerle;

1-Aynı konuda her ne kadar İdare Mahkemesince davanın görev yönünden reddine karar verilmiş ve bu karar kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşmişse de açılan davayla ilgili olarak İdari Yargının görevli olduğu anlaşılmakla olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi ve görevli mercin belirlenmesi için 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve bu nedenle yargılamanın durdurulmasına,

2-Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilecek kararın beklenmesine ve sonucuna göre işlem yapılmasına..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"...
İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

6. Anayasa'nın *"III. Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi"* başlıklı 168. maddesi şöyledir:

"Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler

tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

8. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususta ki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

9. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

10. 18/12/1953 tarihli 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1-23. maddeleri 02/07/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 69. maddesi uyarınca ilga edilmiştir.

11. 15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı"*Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*"nin"*Onuncu Bölüm*"ündeDevlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Kararnamenin "*Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri*" başlıklı 121. maddesinin 1. fıkrasınınilgili bentleri şöyledir:

" *(1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:*

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek.

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrosunu yaptırmak.

...

g) Bu maddede belirtilen tesislerin çalıştırma, bakım ve onarım dâhil işletmelerini yürütmek.

ğ) Bu maddede belirtilen işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak; ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevilerini ve elde edilecek zirai, iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tespit etmek; bu mevzularda gerekirse ilgili bakanlık ve kurum ve kuruluşlardan faydalanmak, amenajman planları hazırlamak ve bunları temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve Bakanlığa teklif etmek.

h) Bu maddede belirtilen işlerin her türlü etüt ve projelerini yapmak veya yaptırmak.

ı) Tesislerin yapılması hususunda her türlü mali imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını Bakanlığa teklif etmek ve Cumhurbaşkanı kararı ile uzun vadeli iç ve dış istikrazlar yapmak..."

12. DSİ Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri kapsamında çıkarılan, sulama birliklerine ilişkin 08/03/2011 tarih 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla umumi sulardan faydalanmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama tesislerini gayelerine uygun şekilde kullanmak, işletmek, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün onayını almak suretiyle işlettirmek, bu tesislerin bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu yürütmek, tesisi geliştirmeye yönelik yeni projeler yapmak, yaptırmak veya tesisi yenilemekle görevli sulama birliklerinin kuruluşu, organlar ile görev ve yetkilerini

düzenlemektir.

(2) Sulama birlikleri kamu tüzel kişiliğine sahip olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir."

13. 6172 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakan: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanı,

b) Bakanlık: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlığı,

c) Birlik: Sulama birliğini,

ç) Birlik ana statüsü: Çerçeve ana statüye uygun olarak kurucular kurulu tarafından hazırlanarak Bakanlıkça onaylanan metni,

d) Çerçeve ana statü: Sulama birliklerinde (...) bütçe, borçlanma, borçların ödenmesine ilişkin esaslar, alacakların tahsili, tarifeler, harcama usulü, yatırım programı, personel istihdamı, tasfiye ve benzeri hususların düzenlendiği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile Çevre ve Şehircilik, Maliye ve Tarım ve Köyişleri Bakanlıklarının görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanan metni,

e) Devir: DSİ tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama maksatlı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunun, DSİ ve birlik arasında imzalanan sözleşme hükümleri uyarınca birliklere devredilmesini,

f) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

g) Görev alanı: DSİ'ce belirlenen ve suyun kullanım maksadına göre, proje alanı içerisinde kalan sulama alanlarını,

ğ) (Mülga: 19/4/2018-7139/46 md.)

h) Katılım payı: Su kullanıcılarının birliğe ilk katılımlarında, (...) birlik ana statüsünde belirlenen şartlar dahilinde, arazinin her bir dekarı için belirlenen ve bir defaya mahsus olmak üzere alınan payı,

ı) Ortak tesis: Birlik tarafından devralınan sulama tesisine hizmet eden fakat devir kapsamı dışında kalan ve DSİ'ce işletilen tesisleri,

i) Su kullanıcısı: Görev alanında sulama yapan veya yapacak olan gerçek ya da tüzel kişiyi,

j) (Değişik:19/4/2018-7139/46 md.) Su kullanım hizmet bedeli tarifesi: Su kullanıcılarına suyun ulaştırılması, birliğin tüzel kişilik kazanmasından önce görev alanı içinde açılmış olan yeraltı suyu kuyuları ile yapılanlar da dâhil olmak üzere sulamadan dönen fazla suyun uzaklaştırılması, birliğin sorumluluğundaki sulama tesisinin mütemmim cüzü olan servis yolları için birlikçe yapılan yönetim, bakım ve onarım, yatırım geri ödeme, finansman, personel, mal ve hizmet alım ve enerji kullanım giderleri gibi her türlü gideri karşılayacak şekilde, sulama birliklerince su kullanım hizmet bedellerinin belirlenmesinde asgari değer olarak alınan ve Bakan tarafından onaylanan tarifeyi,

k) Tesis: Umumi sulardan faydalanmak üzere geliştirilmiş, sulama maksadıyla inşa edilen su yapılarını veya tesisleri,

l) (Mülga: 19/4/2018-7139/46 md.)

m) Yerleşim birimi: 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa göre belediye teşkilatı ya da 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununa göre köy tüzel kişiliği oluşmuş yerleşim yeri ile 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa göre büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde olup belde belediye ve köy tüzel kişiliğini kaybetmesi sonucu mahalleye dönüşen ancak halen tarımsal faaliyetlerini devam ettiren yerleşim yerlerini,

ifade eder."

14. 6172 sayılı Kanun'un "*Birliğin görev alanı ve çalışma konuları*" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1) Birliklere devredilen tesislerin hizmet alanı, birliklerin görev alanı olup sınırları, kapsamı ve ismi DSİ tarafından belirlenir.

(2) Bir görev alanı içerisinde aynı amaçla birden fazla birlik kurulamaz.

(3) Birlik, devraldığı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu çerçeve ana statüde ve devir sözleşmesinde yer alan esaslara uygun olarak yürütür.

(4) Birliğin çalışma konuları şunlardır:

a) Görev alanı içerisinde yer alan tesislerin işletme, bakım, onarım, yönetim ve yenileme hizmetlerini usul ve esaslarına uygun olarak yapmak.

b) Katılım payını, su kullanım hizmet bedelini ve uygulanan cezaları tahsil etmek.

c) Devraldığı tesislerin yatırım bedellerini geri ödemek.

ç) (Değişik:5/3/2022-7381/27 md.) Devraldığı tesisi DSİ'nin onayını almak suretiyle geliştirmek bu tesis ile ilgili yeni projeler yapmak veya yaptırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmak üzere sulama tesisinin mütemmim cüzü olacak şekilde projeler geliştirmek, enerji tesisleri kurmak ve işletmek veya diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilen, kurulan yenilenebilir enerji tesislerini devralarak işletmek, sulama birliğinin feshi hâlinde tesisleri çalışır hâlde DSİ'ye devretmek.

d) Görev alanı içerisinde su miktarına bağlı olarak ekilecek bitki desenini Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri ile işbirliği yaparak planlamak.

e) Görev alanı içerisinde öngörülen üretim hedeflerinin gerçekleşmesine katkıda bulunmak üzere gerekli tedbirleri almak.

f) Sulama ve diğer tarımsal konularda faaliyet gösteren kurumlarla işbirliği yaparak araştırma,

geliştirme ve eğitim çalışmalarında bulunmak.

g) Amaç ve görevleri ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmek.

ğ) Ortak tesisler için DSİ'ce sarf olunan işletme ve bakım masraflarından kendi payına düşen miktarı ödemek.

h)(Ek:5/3/2022-7381/27 md.) Görev sahası dâhilinde, işlenmeyen ve tarım yapılmayan gerçek ve tüzel kişilere ait tarım arazilerini DSİ'ce düzenlenecek usul ve esaslar dâhilinde, kiralayarak tarımsal üretim yapmak veya yaptırmak."

15. 6172 sayılı Kanun'un "*Denetim ve birlik mallarının durumu*" başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/49 md.)

(1) Birliklerin denetimi DSİ veya Bakanlık tarafından yapılır. Birlikler mali yönden yılda bir defa ayrıca Maliye Bakanlığının denetimine tabidir. Bu denetimler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği, gerekli işlemlerin yapılması için Bakanlığa gönderilir.

(2) Denetim sonucunda birliğin zarara uğratıldığının tespit edilmesi halinde 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(3) Birlikler, Sayıştay tarafından doğrudan denetlenebilir.

(4) Birliğin devraldığı sulama tesisi ve bütünleyici parçaları Devlet malı olup, bunlara zarar verenler hakkında 5237 sayılı Kanunun kamu malına zarar verme ile ilgili ceza hükümleri tatbik olunur."

16. 6172 sayılı Kanun'un "*Birlik tüzel kişiliğinin sona ermesi*" başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/50 md.)

(1)(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 16/7/2020 tarihli ve E.: 2018/104, K.: 2020/39 sayılı Kararı ile.)

(2) Birliğin tasfiyesi DSİ tarafından yürütülür. Tasfiyenin usul ve esasları çerçeve ana statü ile düzenlenir.

(3) Tüzel kişiliği sona erdirilen sulama birlikleri tarafından işletilen sulama tesisleri hakkında 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır."

17. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Birlikler 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre alacaklarının tahsili yoluna başvurur."

18. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki *"Birlik üyesi olmayan su kullanıcılarının durumu"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Birliğin görev alanında bulunan tesisten istifade eden su kullanıcıları, birlik üyesi olmasalar dahi, bu Kanunda ve birlik ana statüsünde öngörülen esaslar çerçevesinde, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeye mecburdur. Üye olmayan su kullanıcılarının sulamadan faydalanmayla ilgili hakları kısıtlanamaz. Ancak, mali mükellefiyetleri birlik meclisi kararı ile iki katına kadar artırılabilir."

19. 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 51. maddesi ile 6172 sayılı Kanun'a eklenen Ek 1. madde şöyledir:

"(1) Birlik görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.

(2) İlk üyelik kaydı sırasında bir defaya mahsus olmak üzere (...) katılım payı tahsil edilir.

(3) Birlik üyeleri birlik tarafından tahakkuk ettirilen su kullanım hizmet bedelini ve borçlarını düzenli olarak ödemek, birlik tarafından su yetersizliğine bağlı olarak yapılan ekim planlamasına uymak, sulama planlaması ve su dağıtım ve münavebe programlarına katılmak, arazisi üzerinde yer alan sulama tesisini korumak, kişisel kusurlarından dolayı meydana gelen zararları gidermek, aksi takdirde bu zararları gidermek için birliğin yapacağı her türlü harcamayı birliğe ödemek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler ile kullanılan her türlü ekipmana zarar vermemek, zarar verilmesi durumunda bu zararı tazmin etmek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler üzerinde yapılan işletme, bakım ve onarım çalışmaları için arazisine girilmesine izin vermek ve sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalamak zorundadır.

(4) Su kullanıcısı olma vasfını kaybedenlerin üyelikleri resen sonlandırılır.

(5) Birlikler gelirlerini, birlik ana statüsünde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak tahsil eder. Birlikler vadesinde ödenmeyen alacaklarını genel hükümlere göre tahsil eder.

(6) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır.(...) "

20.6172 sayılı Kanun'un "*Mevcut birlikler*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri

Kanununa göre kurulmuş olan sulama birlikleri onsekiz ay içinde durumlarını bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadır. Aksi takdirde bu birliklerin tüzel kişiliği kendiliğinden sona erer ve bu birlikler valinin görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında; defterdarlık, tarım il müdürlüğü, DSİ bölge müdürlüğü ve il mahalli idareler müdürlüğü yetkililerinden oluşan tasfiye komisyonu tarafından en geç iki ay içinde tasfiye edilir. Birliğin tüm hak, alacak, borç ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olmayan personeli ile birliğe ait taşınır ve taşınmazlar bu Kanuna istinaden kurulan yeni birliğe devrolunur.

(2) Kurulmuş olan sulama birliklerinde 657 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan personel, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilecek ihtiyaca göre kadroları ile mükteseplerine uygun olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan birliklerde sözleşmeli personel statüsünde çalışanlar, mevcut statüleri ile istihdam edilmeye devam olunur. Birlikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mevcut statüleri devam edenler dışında yeni sözleşmeli personel istihdam edemezler.

(4) Bakanlık DSİ'nin teklifi üzerine birliklerin, bu maddeye göre yeniden kurulmaları sırasında görev alanlarında değişiklik yapmaya yetkilidir."

21. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un *"Kanunun şümulü"* başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur."

22. 26/07/2018 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığınca onaylandığı anlaşılan Sulama Birliği Çerçeve Ana Statüsünün; *" i.Birlik Üyeliği "* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Birlik görev alanı içerisinde tapuda kayıtlı arazi sahibi olmak veya arazi kiralamak suretiyle tarımsal üretimde bulunan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi, tesisten faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.

(2) Aynı arazi üzerinde miras ortaklığı, paylı mülkiyet vb. sebeplerle birden fazla malikin bulunması halinde su kullanıcısı gerçek ya da tüzel kişilerin birliğe üyeliğinde diğer ortak ve/veya pay sahiplerinin muvafakatı istenir."

23. Ana Statünün "*ii. Birlik Hizmetlerinden Faydalanma*" başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"(1) Birlik hizmetlerinden faydalanmak isteyen görev alanı içindeki su kullanıcılarının Sulama Tesisinden Faydalanma Sözleşmesini imzalamaları ve birliğe üye olmaları zorunludur.

(2) Birlik görev alanı dışındaki (şebeke dışı) su kullanıcıları ise bu statünün 6'ncı maddesindeki şartların sağlanması durumunda yıllık su kullanım sözleşmesi imzalayarak birlik hizmetlerinden faydalanabilirler. Bu durumdaki su kullanıcıları birlik üyesi olmasalar dahi, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak birlik başkanlığı tarafından alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek zorundadır.

(3) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır."

B. Yargı Kararı

24. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara

şümulü yoktur."

25. 27/11/2020 günlü ve 31317 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 16/07/2020 tarihli ve E.2018/104, K.2020/39 sayılı kararında değinilen 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu kapsamındaki sulama birliklerinin hukuki statüsüne ilişkin gerekçe ve tespitlerin bir kısmı şu şekildedir:

"Anayasa, kanunlar ve CBK ile kamu tüzelkişiliklerine birçok alanda, kuruluş amacına özgü hukuksal durumlar tanınmaktadır. Ayrıca, kamu tüzelkişileri, nitelikleri ve özellikleriyle bağdaştığı ölçüde, özel hukuk tüzelkişilerinin özel hukuk hükümlerine göre sahip olduğu hakları kullanabilmektedir (AYM, E.2006/61, K.2007/91, 30/11/2007). 6172 sayılı Kanun'un 1. maddesinde sulama birliklerinin de kamu tüzelkişiliğine sahip oldukları ve Kanun'da hüküm olmayan hâllerde özel hukuk hükümlerine tabi olacakları belirtilmektedir." (§ 243)

"Kamu tüzelkişileri, devlet tarafından kamu yararının gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan, kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılan tüzelkişilerdir. Bu tüzel kişilerin özel hukuk tüzel kişilerinden farklı olarak üstün ve ayrıcalıklı yetkilere sahip olmasıyla güdülen amaç ise kamu yararının sağlanması ve kamu hizmetinin en iyi şekilde yerine getirilmesidir.

Sulama birliklerinin kuruluşu, yapısı, görev ve yetkileri, mali hükümleri, personel istihdamı, denetimi, tüzelkişiliğinin sona ermesi 6172 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir. Bu birliklerin özellikle kuruluşları, görev alanları ve denetimlerinde DSİ'nin onay ve yetkisi bulunmaktadır. Sulama birlikleri Anayasa'da özel olarak düzenlenmemiş olup organlarının seçimle oluşmasında anayasal bir zorunluluk bulunmamaktadır. Sulama birliklerinin temel organı olan başkanlığın oluşumu Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında geçen idarenin kanunla düzenlenmesi ilkesi ile ilgili olup Anayasa'da özel olarak düzenlenmeyen hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının organlarının belirlenmesinde kanun koyucu takdir yetkisine sahiptir. Birlik başkanlarına tanınan idari para cezası verme yetkisi de bu kapsamda kanun koyucunun takdir yetkisindedir.

Diğer yandan sulama birliklerinin kamu personeli arasından Bakan tarafından seçilen başkan tarafından temsil edileceği ve yönetileceğine, başkanlığın ise başkan ve başkanlık hizmetlerini yürüten diğer personelden oluşacağına dair birlik başkanının belirlenme usulü, başkanlığın oluşumu, görev ve yetkileri ile ilgili hususlar Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kalmaktadır. Anayasa'nın anılan hükmüne göre memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceği belirtilmektedir. Dava konusu kurallarda da birlik başkanının belirlenme usulü, idari para ceza verme yetkisini de içeren görev ve yetkileri kanunla düzenlendiğinden kanunilik ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır." (§ 252-254)

"Kamu tüzelkişilikleri devam eden birliklerin feshine karar verilmesi ise kamu tüzelkişiliklerinin sona ermesine yol açacaktır. Kanun'un 20. maddesinin (3) numaralı fıkrasında tüzelkişiliği sona erdirilen sulama birlikleri tarafından işletilen sulama tesisleri hakkında 6200 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrası "Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur" şeklinde iken 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile "Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur" şeklinde değiştirilmiştir. Yürürlükteki Anayasa hükmüne göre kamu tüzelkişiliği ancak kanunla ya da CBK'yla kurulabilir. Aynı şekilde bir kamu tüzelkişiliği ancak kanunla ya da CBK ile kaldırılır. 6771 sayılı Kanun'dan önceki dönemde yürürlükte olan "Kamu tüzelkişiliği, ... kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur" hükmü yürürlükte olmadığından kamu tüzelkişiliğinin artık kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulması veya kaldırılması mümkün değildir.

Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan kamu tüzelkişiliğinin, kanunla veya CBK ile kurulacağı şeklindeki düzenleme kamu tüzelkişiliğine sahip sulama birlikleri yönünden de geçerlidir. Kamu tüzelkişiliğinin veya organlarının kanunla veya CBK'ya dayanılarak kurulması zorunluluğu, kamu tüzelkişiliğinin veya organlarının ortadan kaldırılması bakımından da geçerli olacaktır. Bu durumda bir kamu tüzelkişiliği de ancak kanunla ya da CBK ile kaldırılabilir. Dolayısıyla birliklerin DSİ'nin teklifi üzerine Bakan onayı ile feshedileceğini öngören dava konusu (1) numaralı fıkra Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasıyla bağdaşmamaktadır." (§ 260-262)

"Sulama birlikleri, DSİ'nin belirlediği sulama alanlarında sulama işletmeciliği konusunda hizmet vermek için kurulan, sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetim sorumluluklarını üstlenen, kamu yararının ve kamu hizmetinin yerine getirilmesine yönelik faaliyet gösteren kamu tüzelkişiliğine sahip hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarıdır. Dolayısıyla sulama birliklerinin sundukları hizmetin kamu hizmeti niteliğinde olduğu açıktır. Kanun'un ek 1.maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise birliğin görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzelkişinin sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorunda olduğu belirtilmektedir. Her su kullanıcısı gerçek ve tüzelkişiden ilk üyelik kaydı sırasında bir defaya mahsus olmak üzere kural uyarınca DSİ'nin belirlediği katılım payı tahsil edilmektedir." (§ 272)

"6172 sayılı Kanun'da 7139 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerle sulama birliklerindeki birlik meclisi, yönetim kurulu ve denetim kurulu organları kaldırılmış, birliklerin sadece başkanlıktan oluşacağı kabul edilmiş ve birlikler yeniden yapılandırılmıştır. Dolayısıyla kaldırılan organlarla ilgili düzenlemeleri içeren kural ile yeniden yapılandırma sonucunda en üst yöneticinin görevine son verilebilmesi, alacakların tahsili, gözlemciler ile birlik üyesi olmayan su kullanıcılarının durumuna ilişkin kurallar da yürürlükten kaldırılmıştır. Kanun'un yürürlükten kaldırılan 19. maddesinde birliğe üye olmayan su

kullanıcılarının yükümlülüklerini yerine getirmek koşuluyla tesislerden faydalanabilecekleri öngörülmüş iken 6172 sayılı Kanun'a 7139 sayılı Kanun'la eklenen ek 1. madde ile birliğin görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzelkişinin sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Sulama birliklerinin kamu tüzelkişiliğine sahip olduğu, Anayasa'da özel olarak düzenlenmediği ve Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca anılan birliklerin teşkilatlarını ve bu bağlamda organlarını belirleme konusunda kanun koyucunun takdir yetkisine sahip olduğu gözetildiğinde anılan takdir yetkisi kapsamında kanun koyucu tarafından kuralla Anayasa'nın 44. maddesinde ifade edilen toprağın verimli olarak işletilmesini koruma ve geliştirme amacına ulaşma bakımından daha etkili ve elverişli görülen farklı bir yapılanma öngörülmesinin sonucu olarak önceki yapılanmaya ilişkin hükümlerin madde metinlerinden çıkarılmasında veya yürürlükten kaldırılmasında Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır." (§ 315-316).

26. Uyuşmazlık Mahkemesinin 04/05/2015 tarihli ve E.2015/166, K.2015/272 sayılı kararında, özetle; *"sulama işi, bir kamu hizmeti niteliğini taşımakta ise de; ... Sulama Birliği bu hizmeti, ilgili yasaların belirlediği ilkeler ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumundadır. Su kullanım bedelinin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil iki taraf arasında yapılan sözleşmeye dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda davalı alacağını, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre değil, 2004 sayılı İcra İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil etmektedir.Taraflar arasında düzenlenen "Sulama Beyan Sözleşmesi", daha çok tip sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı söz konusudur. Ancak bu durum, idare ile kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla tip sözleşmeler yoluyla ve kişilerin katılımı ile gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır. Ortada davacı ile davalı birlik arasında yapılmış bir sulama beyan sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenesi gerekeceğinden, davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir."* denilerek, uyuşmazlığa konu davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna hükmedilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

27. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

28. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN 'ın, davanın çözümünde kısmen adli, kısmen idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada DSİ Genel Müdürlüğü yönünden idari, Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığı yönünden adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

29. Dava, tarımla uğraşan davacının, tarlasına davalı Birlik tarafından yeterli su verilmemesi nedeniyle ürün kaybı yaşaması sonucu uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığı ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce tazmini istemiyle açılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, davalı konumunda bulunan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Sulama Birliğinin, ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla kamu tüzel kişiliğini haiz, kanunla kurulmuş kamu kuruluşları olduğu anlaşılmaktadır.

31. Bununla birlikte, bu kuruluşların kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlemin özel hukuk ilişkilerinden mi yoksa kamusal yetkilerin kullanılmasından mı doğduğunun irdelenmesi gerekmektedir.

32. Sulama işi, bir kamu hizmeti niteliğini taşımakta ise de; Sulama Birliği bu hizmeti, ilgili yasaların belirlediği ilkeler ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumundadır. Su kullanım bedelinin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil iki taraf arasında yapılan sözleşmeye dayanmakta olup taraflar arasındaki sözleşmeden doğan alacakların tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'un ilgili hükümleri uygulanmamaktadır.

33. Taraflar arasında düzenlenen *"Sulama Beyan Sözleşmesi"*, daha çok tip sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı söz konusudur. Ancak bu durum, idare ile kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla tip sözleşmeler yoluyla ve kişilerin katılımı ile

gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır.

34. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacı ile Birlik arasında, Birliğin temin edeceği suyun kullanımı, ödemelerin şekli konusunda 03/03/2022 tarihli bir sözleşme imzalandığı, sözleşmenin 2022 sulama sezonununu kapsadığı anlaşılmıştır.

35. Buna göre uyuşmazlığın Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığına yönelik kısmının, sözleşme ilişkisinden kaynaklandığını kabul etmek gerekmektedir.

36. Tüm bu açıklamalara göre, önümüzdeki dosyada, ekili arazisindeki bitkilerine, davalılardan Cullap Günışık Sulama Birliği tarafından gerekli suyun verilmediğinden bahisle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, anılan Birliğe yönelik kısmının adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

37. Davanın davalılardan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ilişkin kısmına gelince:

38. Olayda davacı tarafından tarlasına davalı Birlik tarafından 2022 yılında, yeterli su verilmemesi nedeniyleürün kaybı yaşaması sonucu uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığı yanındaDevlet Su İşleri Genel Müdürlüğü de hasım gösterilerek dava açılmıştır.

39. Bu durumda görev uyuşmazlığına konu davanın Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüneyönelik kısmının,idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden ya da eylemsizliğinden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak açıldığının kabulü gerekir.

40. Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin; kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde idari dava türleri arasında sayılan idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

41. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/03/2024 tarih ve E.2022/3329 sayılı başvurusunun Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığına ilişkin kısmının reddine, DSİ Genel Müdürlüğüne ilişkin kısmının kabulüne; Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesinin 02/12/2022 tarih ve E.2022/1831, K.2022/2294 sayılı görevsizlik kararının DSİ Genel Müdürlüğüne ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde kısmen ADLİ, kısmen İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/03/2024 tarih ve E.2022/3329 sayılı başvurusunun Cullap Günışık Sulama Birliği Başkanlığına ilişkin kısmının REDDİNE, DSİ Genel Müdürlüğüne ilişkin kısmının KABULÜNE; Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesinin 02/12/2022 tarih ve E.2022/1831, K.2022/2294 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ DSİ Genel Müdürlüğüne ilişkin kısmının KALDIRILMASINA,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN